

סיכום מפגש היוועצות עם אזרחים ותיקים בנושא קהילות משולבות לאזרחים ותיקים 24.1.2021

בימים אלו של שגרת קורונה כלל האזרחים מרגישים קושי בשל הריחוק החברתי, ותחושת הבדידות הפכה לכל כך מוכרת. עבור אזרחים ותיקים עצמאיים הציבה המגפה אתגר חדש. קבוצה זו, שעד לפרוץ המגפה התאפיינה בפעילות ובמעורבות רבה במעגלים המקיפים אותה, מצאה עצמה רחוקה ואף מנותקת ממעגלים אלו כתוצאה מהנחיות הריחוק החברתי.

לאור האמור, האגף לאזרחים ותיקים במשרד לשוויון חברתי מגבש בחודשים האחרונים תכניות שמבקשות לפעול לצמצום התחושות הקשות של כלנו.

אחת היוזמות המתגבשות, הינה תכנית להקמת קהילות של אזרחים ותיקים, אשר חבריהן ייפגשו באופן משולב, מקוון ופנים-מול-פנים, במטרה להגדיל את המעגלים החברתיים של חבריהן ולסייע בהפגת הבדידות, תוך שמירה על מגבלות הריחוק החברתי.

ב- 24.1.21 התקיים מפגש היוועצות מקוון עם אזרחים ותיקים אשר ביקש להעמיק בתוכנית המתגבשת ובשאלות מהותיות העולות בשלב זה. במפגש השתתפו כ-30 משתתפים מיושבים שונים ברחבי הארץ, רובם משויכים למועצות אזוריות.

השאלות המרכזיות סביבן התמקד המפגש:

1. מה יגרום לאזרחים ותיקים ולאזרחיות ותיקות להצטרף לקהילות? ואיך נגיע לאזרחים ותיקים שאינם נמצאים "תחת הפנס"?
2. מה יגרום לאזרחים ותיקים לחוות שייכות ומעורבות משמעותית בקהילות?
3. כיצד נתגבר על חסמים הקשורים באוריינות ובשימושים דיגיטליים?

להלן עיקרי התובנות שעלו:

הרכב וגודל הקהילה

גודל הקבוצה -קבוצות קטנות מקומיות לצד קבוצות ארציות

"בעיני רוחי מדובר בקבוצה קטנה שאני שייכת אליה והיא ביישוב/בעיר שלי ויהיו גם מעגלים נוספים ארציים שבהם ניתן להרחיב את מעגלי ההיכרות... נוכל להפגש ביישוב שלי לארוחת בוקר וגם להיפגש בשביל ישראל לטיול עם קבוצת אנשים מכל הארץ."

קהילה רב גילאית -

"אסור שהקהילה תהיה מורכבת רק מאזרחים ותיקים, צריכה להיות מעורבות של אנשים בכל הגילאים, כמו משפחות. אולי לא ילדים בני 12 ואנשים בני 62 אבל קהילה מגוונת."

"לא הייתי רוצה שיהיו קהילות חד גילאיות, לא לבודד את בני הגיל שלנו, אלא לנסות לייצר קהילות מגוונות גיל. הסדרגציה הגילאית מייצרת הפסד מכל הכיוונים, לנו יש המון מה לתת ולתרום ולצעירים יש המון מה לתת לנו."

השתלבות טרם היציאה לפנסיה -

"צריך לתפוס את האנשים לפני שהזמן הפנוי מתמלא להם."

"מהר מאוד אני רואה שהזמן מתמלא בדברים שנראים לנו כבטלה או סדר יום מאוד לא אינטנסיבי ואנשים לא נמצאים במוד של לקום בבוקר להתלבש ולהשתתף במשהו. לכן, שילוב האנשים בקהילות עוד בטרם היציאה לפנסיה נראית לי חשובה."

מיקום: מקומי / ארצי

סוגי קהילות:

1. קהילה למטרות חברתיות- שמטרתן להשתייך ולחבר אנשים מאזורים גיאוגרפיים קרובים, לייצר היכרות, שאנשים ירגישו מקובלים, חברתיים, אהובים וכל חבר בקהילה יקח על עצמו להביא חבר נוסף לקהילה.
2. קהילה מבוססת תוכן- הפריה הדדית של אנשים באמצעות תכנים.

קהילות על בסיס מיקום גיאוגרפי -

"יצירת קהילה קשורה בגיאוגרפיה. אי אפשר ליצור קהילה שאינה בטווח גיאוגרפי. חייבים ליצור קהילות בטווח הגיאוגרפי."

חיבור בין קהילות -

"אנחנו נמצאים בשער הנגב, 5 קהילות קרובות, אם היו מייצרים היכרות בין הוותיקים במושבים השונים זה היה טוב."

שיתוף חברי הקהילה

יזמות וניהול עצמאי של האזרחים הותיקים -

"חשוב למצוא אנשים שרוצים להניע קהילות ולהניע תהליכים. חשוב שיהיה להם למי לפנות, שיהיה גורם מרכז."

"אנחנו עורכים מפגשים לחברי הקיבוץ בלבד. הייזום והארגון והמנחים הכל בהתנדבות מתוך היישוב. הצעירים מקנאים במפגשי השבת שלנו. הותיקים הם שעושים את הכל בעצמם ועבור עצמם."

"חשוב שיהיה בעל תפקיד שמרכז את הקהילה ואמון על הגעה לאנשים ורתימתם"

"חשוב לשתף את החברים בקהילה כדי שכל אחד יתרום מהידע והניסיון שלו כדי להעביר הרצאות. "אצלנו ישנן ועדות שקובעות את התכנים שבהם יעסקו למהלך כל השנה. זה נעשה רק בשיתוף האנשים שמתפתחים בקתדרה ומביעים את הרצון שלהם."

"יש לנו ועדות לאזרחים ותיקים בישובים והם מגייסים קבוצות שיבואו לפעילויות. הם לקחו אחריות להוביל את קבוצת הותיקים."

שייכות, משמעות, השפעה

תרומה וסיוע לקהילה-

"יש שונות גדולה בתוך מה שנקרא הגיל השלישי. חשוב לייצר בעיר קהילות של עזרה הדדית, סביב בעיות אנושיות יומיומיות, על מנת שתיווצר קהילה תומכת בעיר/שכונה עצמה. יש מנעד רחב של פרויקטים שיוכלו לעניין אנשים."

"חשוב כי החברים יהיו מעורבים ומשפיעים. יוזמים ויוצרים."

קהילה תעסוקתית -

"מרגישה שצריכה למצוא משהו שהוא דמוי עבודה ברמת האינטנסיביות, זה האופי של מה שאני מחפשת וזה מה שיגרום לותיקים נוספים להצטרף."

יצירת שייכות -

מתן תפקיד לכל חבר -

"אנשים צריכים תפקיד- כאשר אני מצטרפת למשהו אני רוצה לדעת, איך אני יכולה לתרום ובמה ארצה להיתרם"

"הנעה של אנשים שאינם במעגלים קיימים באמצעות משימות וסיוע, יעודד אותם להיות שותפים. לא רק להיתרם אלא גם לתרום."

רתימת חברים לקהילה

תהליך קליטה -

"שהוותיק שיוצא ומגיע לקהילה לפי עניין/אזור, יהיה מי שיקבל אותו באופן אישי, שלא יהיה שקוף."

נגישות טכנולוגית -

"החסם שזיהיתי הוא איך מצליחים לתקשר עם האוכלוסיה הזאת. יש בעיה של חסם טכנולוגי, שדי תוקע אותנו ביכולת לתקשר איתם על בסיס רציף. קשה להגיע לאוכלוסיה הזו, לתקשר ראיתם דרך הטלפון, והפעלתי מערך על כל 10 קשישים שמתקשים היה מישור שיכול לעזור להם. החסם הטכנולוגי זה סוגיה שיש לתת עליה את הדעת. הפתרון לכך הוא לא בהשקעות כספיים, בישובים בגודל כמו שלנו, אלא בהשקעה בכח אדם שלא עולה כסף, ואפשר להצמיד מתנדבים צעירים ולתת להם את הכלים להתמודד עם הלכוח הקשיש שיעזור."

"אם יצליחו לחשוב על פרויקט של סטודנטים שיכנסו ויפגשו עם אנשים שזקוקים להדרכה דיגיטלית, זה יכול לייצר גם פרויקט בין דורי מעולה."

"הכלי המעשי זה הטלוויזיה, יש תכניות בלי סוף על בישול/נגרות וכו'. באחד הערוצים אפשר לקחת יוזמה ולעשות תוכנית טלוויזיה על מחשב. לעורר רצון ללמוד, להבין שזה לא מפחיד."

"חלק מהאנשים שלא נכנסים זה בגלל חסמים, לעשות מפגש אישי עם סבלנות רבה, לימוד אחד על אחד."

"בעבר חשבנו להקים קבוצות ווטסאפ כדי להעביר מידע וליצור פעילות ולקשר בין כל המבוגרים והעוסקים בדבר. היו קשישים שלא ידעו לתפעל את זה ולכן היה קושי."

מנוי

"מרכזי הספורט נותנים מנוי שנתי ואפשר להרחיב את זה להשכלה, תרבות, חוגים. ואז זה ימשוך אנשים שלא בהכרח רוצים להתחייב לקבוצה ספציפית אלא למשהו אחר."

הכשרה, ליווי ורישות של מובילי הקהילות

חברותא, פעילויות והנחייה -

"כבר בגל הראשון עשיתי שאלון מהיר של שביעות רצון של אנשים שמשתתפים אצלנו במועדון כלשהו, כ40 איש, עם המגבלות של הסגר עדיין הגיעו לפעילויות. בסקר מצאנו שמה שמוציא אנשים לפעילות הוא החברותא, והפעילויות. רק אחר כך המנחה וכו'. ברגע שיש שביעות רצון לגבי שתי הפעילויות האלה - האנשים באים."

מיפוי צרכים ורצונות -

"מיפוי צרכים ורצונות, לא רק צרכים, יש גם רצונות."
"בכל תחילת שנה אנחנו בודקים עם הוותיקים מה הם רוצים. אחרי המיפוי, הוועדות מחליטות על הפעילות."

פרסום, העברת מידע ועדכון גורמים רשתיים/מקומיים -

"שני גורמים צריכים לקבל את המידע על הפעילויות: המתנ"סים ומי שמפעיל את הוותיקים"
"אם לא פרסמת - זה לא קיים"
"הפצת מידע: יש צורך להעביר אלינו שנפיץ. יש להבין שטלפונים ודיגיטציה לא מגיעים לאנשים בני 90/80.
אולי לחשוב לשלב הדרכות של אוריינות דיגיטלית (הדרכה יישומית והעלאת מודעות לחשיבות רכית אוריינות דיגיטלית) בערוצי טלוויזיה בהם צופה האוכלוסייה המבוגרת"